

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

1/S-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/1 (5) - 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammadovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Мадреймов Фархат Махсетбаевич</i> СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА В КАРАКАЛПАКСТАНЕ В 1920-1924 ГОДАХ	12-18
<i>Алимджанов Бахтиёр Абдихакимович</i> АНТРОПОЛОГИЯ ИМПЕРСКОЙ ВЛАСТИ: ХАКЕНТСКИЕ ЗЕМЛИ И АДВОКАТ С. ЛАПИН	19-23
<i>Чориев Шохрух Холтура угли</i> ИСТОРИОГРАФИЯ БАНКОВСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТУРКЕСТАНСКОГО ГЕНЕРАЛ- ГУБЕРНАТОРСТВА В 40-90-Е ГОДЫ ХХ ВЕКА	24-35
<i>Najmiddinov Boburmirzo Zuhridin o'g'li</i> SOVET HOKIMIYATINING 1917-1943-YILLARIDA O'ZBEKISTON SSR DA AMALGA OSHIRGAN DINIY SIYOSATI	36-43
<i>Esonova Nilufar</i> SANOAT SOHASIDA XALQARO HAMKORLIK MUNOSABATLAR TARIXINING O'RGANILISHI: TAHLIL VA NATIJALAR (1991-2018-YILLAR)	44-47
<i>Qarshiyev Ahmad, Jumayev Abdimo'min, Bebitov Maqsud</i> DENOVIY BEKLIKIDA MAVJUD JOY NOMLARIGA OID MULOHAZALAR	48-55
<i>Qurbonov Abbas</i> MUSTAQILLIKNING DASTLABKI YILLARIDA QASHQADARYODA YENGIL SANOAT SOHASIDA AMALGA OSHIRILGAN ISLOHOTLAR VA ULARNING NATIJALARI	56-59
<i>Abduraimova Sabohat Ergash qizi</i> BUXORO AMRLIGI DAVRIDA CHIROQCHI BEKLIKI AHOLISINING TURMUSH TARZI	60-65

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Karjavova Xurshida Abdumalikovna</i> MAHALLA INSTITUTINING IJTIMOIY-IQTISODIY RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	66-73
<i>Pardayev Erkin Egamberdi o'g'li</i> XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA SIFATNI BOSHQARISHNING INNOVATSION USULLARI	74-82
<i>Palvanbayev Umidbek O'ktam o'g'li</i> O'ZBEKISTON POCHTA BOZORIDA XUSUSIY POCHTA KORXONALARINING TUTGAN O'RNI (BTS, DMS, EMU POCHTALARI MISOLIDA)	83-86
<i>Чинорова Шаҳодат Мансур кизи, Нормуродов Хусан Эшмаҳматович</i> ЗНАЧЕНИЕ ТАРГЕТИРОВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИИ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ	87-93
<i>Gabriel Ayodeji Ogunmola</i> GREEN BONDS: FINANCING RESOURCE CONSERVATION FOR A SUSTAINABLE FUTURE IN FARMING IN UZBEKISTAN	94-108

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Rashidova Dilfuza Ganievna</i> XIX ASR O‘ZBEK SHOIRALARINING IJODIDA GUMANISTIK G‘OYALAR VA IJTIMOY-FALSAFIY QARASHLAR	109-113
<i>Ochilova Nigora Ruzimuratovna</i> GENDER TENGLIGINI TA‘MINLASHNING IQTISODIY-IJTIMOY OMILLARI	114-118
<i>Samadov Jonmurod</i> JALOLIDDIN RUMIY ASARLARIDA FALSAFIY TUSHUNCHALAR VA ULARNING ILMIY–METODOLOGIK TAHLILI	119-123
<i>Kdirbaev Baxadir Berdaxovich</i> AXBOROT JAMIYATI VA MEDIA-MADANIYATNING NAZARIY-FALSAFIY TUSHUNCHASI	124-131
<i>Kurbanbaeva Ulbosin Jumag‘alievna</i> EKOLOGIK XAVFSIZLIK TUSHUNCHASINING MOHIYATI VA XUSUSIYATLARI	132-136
<i>Narzukulova Ferangiz Rustamjonovna</i> ILMIY TIL VA FALSAFIY TERMINOLOGIYA: SHAKLLANISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	137-141
<i>Xolmirzaev Xurshid Nakibillaevich</i> IJTIMOY-KASBIY FAOLIYAT JARAYONIDA SUN‘IY INTELLEKTNING INSON SALOHIYATIGA TA‘SIRI	142-148
<i>Султанов Бахтиёр Бахтиёрович</i> ОБРАЗ ФИЗИЧЕСКОЙ РАЗВИТОЙ, ГЕРОИЧЕСКОЙ ЛИЧНОСТИ В ЭПОХУ АНТИЧНОСТИ	149-153
<i>Bozorov Suxrob Komilovich</i> MA‘NAVIY TRANSFORMATSIYANING ISTIQBOLLARI: INNOVATSION G‘OYA VA LOYIHALAR	154-157
<i>Kimsanbayeva Shaxnoza Bakridinovna</i> MILLIY O‘ZLIK VA DINIY BAG‘RIKENGLIK: ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O‘ZARO TA‘SIRLAR	158-163
<i>Muxamedjanova Lalixon</i> GLOBALASHUV VA MADANIYATLARARO ARALASHUV	164-172

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Isanova Feruza Tulqinovna</i> INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDAGI XALQARO HUQUQ SOHASIGA OID LEKSIK BIRLIKLARNING DIAKRON TADQIQI	173-180
<i>Mahmudova Umida Ural qizi</i> INTERNET DISKURSIDA FOYDALANILADIGAN EMOJILARNING LISONIY VA MADANIY JIHATLARI	181-189
<i>Madalov Navruz Ergashevich</i> IMPORTANT SUBJECTS OF COMPARATIVE AND CONTRASTIVE PHILOLOGICAL STUDIES AND TRANSLATION DIFFICULTIES OF STRUCTURAL–SEMANTIC MODELS OF PROVERBS	190-194
<i>Ubaydullayev Normuhammad Xasanovich</i> XOTIRANOMALARDA ZAMON VA MAKON MASALASI	195-198

<i>Ochilova Habiba Akramovna</i> ISSUES IN THE CLASSIFICATION OF QUESTION SENTENCE TYPES IN LINGUISTICS ...	199-207
<i>Muxammadiyeva Mashxura, Amirqulova Gulxayo</i> FILOLOGIK TADQIQOTLARNING ZAMONAVIY TIBBIY TARJIMA VA TALQINGA TA'SIRI	208-213
<i>Karabaeva Barno Bobir qizi</i> A COMPARATIVE ANALYSIS OF METAPHORICAL EXPRESSIONS REFLECTING PERCEPTION IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	214-219
<i>Axunbabaeva Narqiza Xamidjanovna</i> ЛИНГВОПРАГМАТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПЕРЕВОДОВ ИСТОРИЧЕСКИХ И АРХАИЧНЫХ СЛОВ В ДОКУМЕНТАЛЬНО-ИСТОРИЧЕСКОЙ ПОВЕСТИ «ВЛАСТИТЕЛЬ СЕМИ СОЗВЕЗДИЙ»	220-226
<i>Turdaliyeva Shahnoza O'ktamovna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI SON-GIBRID MAQOLLARNING LEKSIK-SEMANTIK TAHLILI	227-236
<i>Mansurova Shohista Isroilovna</i> OT OBRAZI TUSHUNCHASI (ZAMONAVIY O'ZBEK VA JAHON ADABIYOTI MISOLIDA)	237-241
<i>Davranov Akmal Akramjonovich</i> IJTIMOIY TENGLIK TUSHUNCHASI (INGLIZ UTOPIYALARI VA O'ZBEK DOSTONLARI MISOLIDA)	242-246
<i>Yuldasheva Aziza Yuldashevna</i> TARJIMASHUNOSLIKDA PRAGMATIKANING O'RNI	247-252
<i>Mirvaliyeva Malika Zoid qizi</i> SEMANTIKANING TARJIMADAGI AHAMIYATI	253-257
<i>Sidiknazarova Zulfiya Mirsharapovna</i> JADID ADABIYOTI VA MODERNIZATSIYA JARAYONLARI	258-262
<i>Ruzibayeva Aziza Kahramanovna</i> THE MOOD OF LONGING FOR FREEDOM IN THE AGE OF BYRON	263-266
<i>Narzikulova Rayhona Ahmadovna</i> THE PRAGMATIC FUNCTIONS OF IRONY	267-271
<i>Najmiddinov Muhammadjon</i> O'ZBEK TILIDA KO'P MA'NOLILIK, SINONIMIYA, OMONIMIYA VA ULARNING ELEKTRON TEZAVURUSDA AKS ETISHI	272-278
<i>Achilov Oybek Rustamovich</i> LEKSIK-SEMANTIK DEVIATSIYA ILGARI SURISH VOSITASI SIFATIDA	279-284
<i>Tashpulatova Mukambar Axmetovna</i> KOMPYUTER LINGVISTIKASI VA SUN'IY INTELLEKTNING TILGA TA'SIRI	285-289
<i>Normamatov Farrux, Toshpo'latova Xusniya</i> GLOBAL KESIMDA INGLIZ MADANIYATINING LINGVOKULTUROGIK JIHATLARI	290-293
<i>Shonazarova Gulnoza, Madiyeva Madina</i> THE ROLE OF INTERNET RESOURCE IN IMPROVING TEACHING FOREIGN LANGUAGE: METHODOLOGICAL ANALYSIS AND PRACTICAL RECOMMENDATIONS	294-297

<i>Jo'rayeva Lola Tolibdjonovna</i> IJTIMOIY TARMOQLARDA NEOLOGIZMLARNING BUGUNGI KUNDAGI QO'LLANILISHI	298-302
<i>Saitxanova Aziza Xolmuxamedovna</i> TA'M VA TIL O'RTASIDAGI MUVOZANAT: TAOM DISKURSINING TARJIMA QIYINCHILIKLARI VA YECHIMLARI	303-307
<i>Axmedov Shaxzod, Nazarov Vafokul</i> NEOLOGIZMLAR TADQIQI TARIXIGA DOIR	308-312
<i>Mustafayeva Sojida Ulashevna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARDA MERONIMIK MUNOSABATLI SO'ZLARNING LEKSIKOGRAFIK TALQINLARI	313-321
<i>Buriyeva Muxayyo Zokir qizi</i> COMPARATIVE ANALYSIS OF MEAT IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	322-326
<i>Berdiqulova Shaxnoza Ruziqulovna</i> YORDAMCHI SO'ZLARNING SHAKLIY XUSUSIYATLARIGA KO'RA TURLARI VA YASALISHI: BOG'LOVCHILAR	327-330
<i>Shokirova Gulbahor Alimovna</i> NEMIS TILINI O'QITISHDA YANGI YONDASHUVLAR	331-334
<i>Najmidinova Nafisa Ulja qizi</i> O'ZBEK TILIDA SO'ZLASHUVCHILARGA ITALYAN TILINI O'RGATISHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI	335-339
12.00.00 - YURIDIK FANLAR	
<i>Утемуратов Махмут Ажимуратович</i> СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ТРАНСФОРМАЦИИ ПРАВА (ОТ ТРАДИЦИОННОГО К ЦИФРОВОМУ ПРАВУ)	340-344
<i>Masadikov Sherzodbek</i> ENFORCEMENT OF ARBITRATION AGREEMENT UNDER UZBEK LAW	345-351
<i>Alieva Kamola Ravshanovna</i> ONLINE GENDER-BASED VIOLENCE IN UZBEKISTAN: GAPS IN LEGISLATION AND THE PATH FORWARD	352-363
<i>Utebaev Salamat Maqsetbay o'g'li</i> KONTRABANDA UCHUN JAVOBGARLIK TO'G'RISIDAGI QONUNCHILIK EVOLYUTSIYASI: TARIXIY-HUQUQIY TAHLIL	364-372
<i>Ходжаева Ширин</i> ЮРИДИЧЕСКАЯ ПРИРОДА ВСЕМИРНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В СИСТЕМЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА	373-378
<i>Каюмова Асаля Султномуродовна</i> ЭЛИТА ИНДУСТРИИ ВЕНЧУРНОГО КАПИТАЛА	379-384
<i>Mirzaraximov Baxtiyor, Shokirov Bobur</i> ZAMONAVIY TASHKILOTLARDA KIBERXAVFSIZLIK STRATEGIYALARINING SHAKLLANISHI VA SAMARADORLIGI: MA'LUMOTLARNI HIMOYA QILISH CHORALARINING RIVOJLANISHI VA NATIJADORLIGI TAHLILI	385-392

<i>Суннатиллаева Сарвиноз Иззатулло кизи</i> ДИСКРЕЦИОННЫЕ ПОЛНОМОЧИЯ В ЕВРОПЕЙСКОМ СОЮЗЕ И СОВЕТЕ ЕВРОПЫ: ПРЕДЕЛЫ, КОНТРОЛЬ И СУДЕБНАЯ ПРАКТИКА	393-400
<i>Dilboboyev Nozimbek</i> CHET ELLIK INVESTORLARNING HUQUQIY MAQOMI HAMDA ULARNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH BO'YICHA IMTIYOZ VA PREFERENSIYALAR BERISH	401-406
<i>Raximbayev O'tkir Fayzullayevich</i> YANGI O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASIDAGI QONUNCHILIKNI TAKOMILLASHTIRISH MASALASIGA NAZAR	407-414
<i>Ubaydullayev Abror Qutpilla o'g'li</i> HOZIRGI ZAMON ISLOM MOLIYA HUQUQI VA AN'ANAVIY HUQUQIY TIZIMLAR O'RTASIDAGI QIYOSIY-HUQUQIY TAHLIL VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	415-423
<i>Zokirov Sardorjon Karimjon ugli</i> PROCEDURAL FEATURES OF PARTICIPATION DEFENSE COUNSEL AT THE PRELIMINARY INVESTIGATION	424-430
<i>Axmedova Guliruxsor Ravshanovna</i> BOLANI OLIB BERISH VA UCHRASHTIRISH BILAN BOG'LIQ ISHLARNI KO'RIB CHIQUISH BO'YICHA SUD VA HUQUQIY AMALIYOTNING DOLZARB MUAMMO VA YECHIMLARI	431-436
<i>Zoilboyev Javlon Karimjon o'g'li</i> MA'MURIY SUD ISHLARINI YURITISHDA QONUNIY KUCHGA KIRGAN SUD HUJJATLARINI YANGI OCHILGAN HOLATLAR BO'YICHA QAYTA KO'RISH YUZASIDAN ISH YURITISH MAZMUNI	437-441
<i>Hakimov Sunnat Furqat o'g'li</i> SPORT JAMOAT BIRLASHMALARINING HUQUQIY TAHLILI	442-445
<i>Файзиев Фарход Фуркат угли</i> ЗНАЧИМОСТЬ ЭЛЕКТРОННОЙ ТОРГОВЛИ В СОВРЕМЕННЫХ ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВЫХ УСЛОВИЯХ	446-452
<i>Файзиева Гулрух Мухаммади кизи</i> МЕХАНИЗМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРАВА НА НЕПРИКОСНОВЕННОСТЬ ЖИЛИЩА	453-459
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Polvonov Baxtiyor Zaylobidinovich</i> TIBBIYOT UNIVERSITETLARIDA «MODDALARNING NURLANISH SPEKTRINI O'RGANISH» MAVZUSINI IT TECHNOLOGIYALAR ASOSIDA NAMOYISH ETISH MASALALARI	460-466
<i>Hamdamova Nozima Muqimovna</i> BO'LAJAK TECHNOLOGIYA FANI O'QITUVCHISI KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI	467-475
<i>Zulfixarov Ilxom Maxmudovich, Zulfikorova Munajat Mirzaxmatovna</i> IQTISODIY-IJTIMOY GEOGRAFIK BILIMLAR BERISHDA MATEMATIK METODLARDAN FOYDALANISH	476-481
<i>Qurbonova Nigina Boboxo'jayevna</i> ESDALIKLAR — SADRIDDIN AYNIYNING UMR VA XOTIRA KITOB I	482-488

<i>Toshtemirova Saodat Abdurashidovna</i> KLAUSTER TIZIMIDA TARIX FANLARINI O'QITISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI	489-494
<i>Inoyatov Odiljon Sabitovich</i> TEKISLIK LARNING O'ZARO PARALLELLIGI	495-500
<i>Жумамуратова Аибахар Нурмуханбетовна</i> СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМА РАЗВИТИЯ КОГНИТИВНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НА ОСНОВЕ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ СВЯЗЕЙ	501-508

Received: 15 February 2025
Accepted: 20 February 2025
Published: 25 February 2025

Article / Original Paper

THE CONCEPT OF THE IMAGE OF A HORSE (ON THE EXAMPLE OF MODERN UZBEK AND WORLD LITERATURE)

Mansurova Shohista Ismoilovna

Associate Professor, Tashkent State Transport University

E-mail: shohista.isroilovna.1977@gmail.com

With the review of scientific leader: prof I.T.Rustamov

Abstract. The article is dedicated to the artistic interpretation of the horse image in modern Uzbek and world literature. The study examines the roots of the horse image in folklore, its depiction in epic and lyrical works, as well as its representation in contemporary literary texts. The analysis highlights the portrayal of the horse as a symbol of loyalty, courage, freedom, and strength, comparing its mythological, historical, and realistic dimensions in Uzbek and world literature. The article explores the semantic meanings, artistic-aesthetic functions, and moral-educational significance of the horse image in these literary traditions. Using literary, comparative, semiotic, and linguistic analysis methods, the study discusses how the horse image has been shaped and transformed in different cultural contexts.

Keywords: horse image, artistic interpretation, folklore, mythology, loyalty, courage, freedom, modern literature, world literature, semantic meaning, literary analysis, comparative analysis, semiotic analysis.

OT OBRAZI TUSHUNCHASI (ZAMONAVIY O'ZBEK VA JAHON ADABIYOTI MISOLIDA)

Mansurova Shohista Isroilovna,

Toshkent davlat transport universiteti dotsenti,
ilmiy raxbar prof.I.T.Rustamov taqrizi bilan

Annotatsiya. Maqola zamonaviy o'zbek va jahon adabiyotida ot obrazining badiiy talqinini o'rganishga bag'ishlangan. Tadqiqotda otning folklordagi ildizlari, epik va lirik asarlardagi tasviri, shuningdek, zamonaviy badiiy asarlarda qanday talqin qilinishi tahlil qilinadi. Ot obrazining sadoqat, jasorat, ozodlik va kuch ramzi sifatida tasvirlanishi, uning mifologik, tarixiy hamda realistik yo'nalishlari o'zbek adabiyoti bilan jahon adabiyotidagi o'xshashliklar va farqlar orqali solishtiriladi. Maqolada o'zbek va jahon adabiyotidagi ot obrazining semantik yuklamalari, uning badiiy-estetik funksiyalari va ma'naviy-ma'rifiy ahamiyati yoritiladi. Tadqiqotda adabiy, qiyosiy, semiotik va lingvistik tahlil metodlari qo'llanilib, ot obrazining turli madaniy kontekstlarda qanday shakllangani hamda o'zgarishi muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: ot obrazi, badiiy talqin, folklor, mifologiya, sadoqat, jasorat, erkinlik, zamonaviy adabiyot, jahon adabiyoti, semantik yuklama, adabiy tahlil, qiyosiy tahlil, semiotik tahlil.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI1Y2025N34>

Kirish. Adabiyot insoniyatning madaniy va ruhiy hayotini aks ettiruvchi san'at turlaridan biri bo'lib, unda tabiat, inson qismati, tarixiy voqealar va ramziy obrazlar keng yoritiladi. Ulardan biri – ot obrazi bo'lib, u jahon adabiyotida ham, o'zbek badiiy merosida ham alohida o'rin tutadi. Ot – sadoqat, jasorat, ozodlik va kuch ramzi sifatida ko'plab asarlarda gavdalantirilgan. U inson hayotining ajralmas qismi sifatida turli davrlardagi adabiy yondashuvlar, badiiy-estetik qarashlar orqali o'ziga xos talqin etilgan. Mazkur maqolada

zamonaviy o'zbek va jahon adabiyotida ot obrazining badiiy tadqiqi amalga oshiriladi. Turli adabiy maktablar, milliy va madaniy xususiyatlar ta'sirida ot obrazining o'zgarishi, unga yuklatilgan semantik yuk va ideologik talqinlar qiyosiy tahlil qilinadi. Xususan, o'zbek adabiyotidagi ot obrazining tarixiy, mifologik va realistik yo'nalishlari tahlil qilinib, uni jahon adabiyoti namunalari bilan solishtirish orqali umumiy hamda farqli jihatlar aniqlanadi. Shuningdek, maqolada ot obrazining folklordagi ildizlari, epik va lirik asarlardagi tasviri hamda zamonaviy badiiy asarlarda qanday talqin qilinayotgani o'rganiladi. Ushbu tahlil orqali ot obrazining badiiy-estetik funksiyalari va uning ma'naviy-ma'rifiy ahamiyati yoritilib, o'zbek adabiyoti hamda jahon adabiyotida qanday o'xshashlik va tafovutlar mavjudligi aniqlanadi.

Adabiyotlar tahlili. Ot obrazi adabiy asarlarda turli ma'no qatlamlariga ega bo'lib, uning tasviri tilshunoslar va adabiyotshunoslar tomonidan chuqur tahlil qilingan. Xususan, ot obrazi xalq og'zaki ijodidan tortib zamonaviy adabiyotga qadar turli davrlar va madaniyatlarda turli talqinlarga ega bo'lib kelgan. Ushbu maqolada zamonaviy o'zbek va jahon adabiyotida ot obrazining badiiy qiyosiy tahlili tilshunos va adabiyotshunoslarning fikrlari asosida yoritiladi.

O'zbek adabiyotshunosligida ot obrazi, avvalo, folklor va badiiy adabiyot tadqiqotlarida keng o'rganilgan bo'lib, u ko'pincha jasorat, sadoqat va erkinlik timsoli sifatida talqin etiladi. H.T.Zarifov o'zining tadqiqotida ot obrazining o'zbek xalq eposlaridagi ahamiyatini yoritib, uning qahramonlik timsoli sifatida namoyon bo'lishini ta'kidlaydi. Unga ko'ra, xalq og'zaki ijodi namunalari, ayniqsa, Alpomish, Go'ro'g'li kabi dostonlarda ot qahramon bilan uzviy bog'liq bo'lib, uning sodiq hamrohi va g'alaba garovi sifatida gavdalantiriladi. Shuningdek, Zarifov ot obrazining qadimiy mifologik ildizlarini ham tahlil qilib, uning turli davrlardagi badiiy talqinlari haqida ilmiy xulosalar beradi.[1] Bu holat jahon adabiyotida ham kuzatiladi. Xususan, Sylvine Pickel ot obrazi inson o'ziga xosligi va madaniy o'ziga xoslik bilan bog'liq ramz sifatida tahlil qilinadi. Tadqiqotda ot obrazi faqat sadoqat va jasorat timsoli emas, balki inson ruhiyati va ijtimoiy o'zaro munosabatlarini aks ettiruvchi kompleks timsol sifatida ko'riladi. Ushbu yondashuv o'zbek xalq eposlaridagi ot obrazining qahramon bilan uzviy bog'liqligi haqidagi qarashlar bilan muayyan darajada uyg'unlashadi va shu bilan birga, ot obrazining zamonaviy badiiy tafakkurdagi talqinlarini anglashga imkon beradi[2].

Tilshunos va adabiyotshunos A.Tilavov ot obrazining lingvistik va badiiy jihatdan talqinini beradi. U badiiy matnlarda ot nomlarining qo'llanilishi, ularning epitetlar bilan birikishi hamda semantik xususiyatlariga alohida e'tibor qaratadi. Tadqiqotda o'zbek adabiyotidagi ot obrazining tasvirlanish usullari jahon adabiyotidagi talqinlar bilan qiyoslanib, ularning umumiy va farqli jihatlari ochib beriladi. Tilavovning yondashuvi ot obrazining nafaqat adabiy-badiiy, balki tilshunoslik nuqtai nazaridan ham tahlil qilinishiga imkon yaratadi. Bu esa ushbu timsolning turli madaniy kontekstlarda qanday shakllanganini chuqurroq anglashga yordam beradi[3]. Misol uchun, Chingiz Aytmatovning Bo'tako'z qissasida ot obrazi insonning hayotiy iztiroblari va taqdir ramzi sifatida talqin qilingan. Bunday uslub L.Tolstoyning Xolstomer asarida ham uchraydi, unda ot obrazining ichki monologlari orqali jamiyat muammolari ochib berilgan.

Jahon adabiyotshunosligida ham ot obrazi haqida ko'plab tadqiqotlar olib borilgan. Xususan, R.Barthes ot obrazining mifologik va semiotik talqiniga urg'u beradi[4]. Unga ko'ra, ot ko'pincha afsonalar va dostonlarda erkinlik, kuch va donolik ramzi sifatida namoyon bo'ladi. Shu nuqtai nazardan, o'zbek adabiyotidagi ot obrazlarini jahon adabiyoti namunalari haqidagi talqin bilan qiyoslash juda muhim. Abdulla Qodiriyning O'tgan kunlar romanida Kumushning ot

minishi uning o'ziga xos mustaqilligini anglatgan bo'lsa, Mark Tvenning Tom Soyerning sarguzashtlari asarida ot bola ruhiyatining erkinligi bilan bog'lanadi. O'zbek va jahon adabiyotida ot obrazining tasviri turli tilshunos va adabiyotshunoslar tomonidan o'rganilgan bo'lib, ularning asarlarida bu obrazning semantik, mifologik, psixologik va sotsial talqinlari yoritilgan. Mazkur tadqiqotlar asosida ot obrazi milliy va universal xususiyatlarga ega ekanligi, uning badiiy adabiyotdagi funksiyalari va ramziy ma'nolari har xil ekanligi isbotlanadi.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot metodologiyasi sifatida adabiy tahlil, qiyosiy tahlil, semiotik tahlil va lingvistik tahlil usullaridan foydalaniladi. Adabiy tahlil orqali o'zbek va jahon adabiyotida ot obrazining tasviri, semantik yuki va badiiy-estetik funksiyalari o'rganiladi. Ushbu tahlil natijasida ot obrazining turli davr va adabiy maktablardagi talqini, uning qahramon xarakteri hamda syujet rivojlanishiga ta'siri aniqlanadi. Qiyosiy tahlil usuli esa turli adabiy maktablar, milliy adabiyotlar va madaniy kontekstlarda ot obrazining qanday talqin qilinganini aniqlashga imkon beradi. Ushbu usul yordamida o'zbek va jahon adabiyotidagi ot obrazi o'rtasidagi o'xshashlik va farqlar, ularning mifologik, tarixiy va realistik tasvirlanish xususiyatlari tahlil qilinadi. Semiotik tahlil usulidan foydalangan holda ot obrazining mifologik va ramziy talqinlari chuqurroq o'rganiladi. O'zbek xalq og'zaki ijodida va epik asarlarida otning muqaddaslik, sadoqat, jasorat va kuch timsoli sifatida aks etishi tahlil qilinib, uning zamonaviy adabiyotdagi o'zgarish dinamikasi kuzatiladi. Shuningdek, lingvistik tahlil orqali ot obrazining turli badiiy asarlarda qanday epitetlar, metaforalar, taqqoslashlar va boshqa badiiy tasvir vositalari orqali ifodalangani o'rganiladi. Ushbu tahlil natijasida ot obrazining badiiy matndagi ekspressiv-stilistik yuklamalari aniqlanib, uning obraz yaratishdagi funksional ahamiyati belgilab beriladi.

Bundan tashqari, folkloristik va tarixiy-lingvistik manbalar asosida ot obrazining kelib chiqishi, uning adabiy va lingvistik shakllanish jarayoni, milliy va universal talqinlari aniqlanadi. Tadqiqot doirasida shuningdek, ilmiy adabiyotlar sharhi amalga oshiriladi, turli tadqiqotchilarning fikrlari tahlil qilinadi hamda ot obrazining o'zbek va jahon adabiyotidagi funksional xususiyatlari, ularning madaniy-ideologik kontekstdagi o'рни aniqlanadi. Shu tariqa, tadqiqot ot obrazining adabiyot va madaniyatdagi ahamiyatini har tomonlama yoritib, uning turli badiiy janrlardagi namoyon bo'lish xususiyatlarini o'rganishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari. Ot obrazi o'zbek va jahon adabiyotida turli badiiy va semantik yuklamalarga ega bo'lib, uning tasvirlanishi muayyan adabiy davr, madaniy kontekst va janr xususiyatlariga bog'liq holda o'zgarib boradi. O'zbek xalq og'zaki ijodida ot obrazi sadoqat, kuch, jasorat va insonning eng yaqin hamrohi sifatida talqin qilinsa, yozma adabiyotda uning ramziy hamda mifologik ahamiyati yanada kengaygan. Jumladan, epik asarlarda ot qahramonning ajralmas qismi sifatida tasvirlanib, uning xarakteri va taqdiriga bevosita ta'sir qiluvchi omil sifatida namoyon bo'ladi. Qiyosiy tahlil natijalariga ko'ra, jahon adabiyotida ham ot obrazi ko'plab milliy madaniyatlarda o'ziga xos ramziy ma'nolarni ifodalagan. Yevropa adabiyotida ot ko'pincha erkinlik, shon-shuhrat va sarguzashtlar timsoli bo'lsa, Sharq adabiyotida u insonning sodiq hamrohi, donolik va bardavomlik ramzi sifatida aks etgan. Shuningdek, mifologik va tarixiy kontekstda ot obrazining muqaddaslik, oliyanoblik va sehrli xususiyatlarga ega ekanligi aniqlangan. Bu esa otning nafaqat oddiy transport vositasi yoki hayvon sifatida, balki chuqur ma'naviy va falsafiy mazmunga ega timsol ekanligini tasdiqlaydi.

Semiotik va lingvistik tahlillar shuni ko'rsatdiki, ot obrazi badiiy matnlarda turli stilistik vositalar, jumladan metafora, epitet, taqqoslash va allegoriyalar orqali boyitilgan. O'zbek va

jahon adabiyotidagi mashhur badiiy asarlarda otning tavsifi qahramon xarakteri va syujet rivojlanishiga bevosita ta'sir qiluvchi unsur bo'lib xizmat qilgan. Masalan, xalq dostonlarida ot insonning his-tuyg'ularini ifodalovchi timsol sifatida namoyon bo'lsa, zamonaviy adabiyotda uning obraziga yangi semantik ma'nolar yuklanib, ichki kechinmalar, ijtimoiy holat va texnologik taraqqiyot bilan bog'liq yangicha talqinlar yuzaga kelgan. Tadqiqot davomida shuningdek, ot obrazining milliy va universal jihatlari aniqlandi. O'zbek adabiyotida ot, asosan, qahramonlik, sadoqat va bardavomlik timsoli sifatida aks ettirilsa, jahon adabiyotida uning ijtimoiy mavqe, ozodlik yoki ruhiy kechinmalar bilan bog'liq tasvirlari keng uchraydi. Bu esa turli madaniy an'analarning ot obraziga o'ziga xos ta'sir ko'rsatishini va uni har bir millat o'z tarixiy va madaniy dunyoqarashi asosida talqin qilishini anglatadi.

Muhokama. Maqolada o'zbek va jahon adabiyotida ot obrazining badiiy talqini va uning semantik, mifologik va estetik funksiyalari chuqur tahlil qilingan. Tadqiqot natijalariga ko'ra, ot obrazining tasvirlanishi adabiy davr, madaniy kontekst va janr xususiyatlariga qarab o'zgarib, turli ma'no qatlamlariga ega bo'lgan. O'zbek adabiyotida ot sadoqat, jasorat va erkinlik ramzi sifatida ko'rsatilgan bo'lib, folklor va xalq dostonlarida ot va qahramon o'rtasidagi uzviy bog'liqlik alohida e'tibor qaratilgan. Misol uchun, Alpomish va Go'ro'g'li kabi xalq dostonlarida ot obrazining qahramonlik timsoli sifatida aks etishi, uning jasorat va g'alabaga bo'lgan aloqasi yanada kuchayadi.

Bundan tashqari, ot obrazining mifologik ildizlari ham muhim o'rin tutadi. H.T.Zarifovning tadqiqotlari va jahon adabiyotidagi o'xshashliklar orqali, otning qadimiy mifologiyadagi roli va zamonaviy adabiyotdagi talqini o'rtasida muhim farqlar borligi ko'rsatilgan. Jahon adabiyotida ot, ayniqsa, Yevropa adabiyotida, erkinlik va sarguzashtlarning timsoli sifatida keng qo'llaniladi, Sharq adabiyotida esa u insonning sodiq hamrohi va donolik ramzi sifatida talqin qilinadi. Bu holat o'zbek adabiyotiga ham ta'sir qilgan, ammo o'zbek xalq eposlarida ot obrazining jismoniy va ruhiy qahramonlik bilan bog'liqligi ko'proq ta'kidlanadi. Maqolada zamonaviy o'zbek adabiyotidagi ot obrazining tasviriga ham alohida e'tibor qaratilgan. Ayniqsa, Chingiz Aytmatovning Bo'tako'z qissasidagi ot obrazi insonning ichki iztiroblari va taqdir ramzi sifatida talqin qilinadi. Ushbu yondashuv o'zbek adabiyotidagi ot obrazining qahramonlik va sodiqlik sifatleri bilan uyg'unlashgan. Bu o'zgarishlarning zamonaviy badiiy tafakkurga qanday ta'sir qilayotgani tahlil qilinib, ot obrazining tarixi, mifologiyasi va zamonaviy talqini o'rtasidagi aloqalar o'rganildi. Shu bilan birga, tadqiqotda ot obrazining lingvistik va badiiy jihatdan tahlil qilinishi ham muhim o'rin tutadi. Tilshunoslar tomonidan ot obrazining semantik, stilistik va badiiy vositalar yordamida talqin qilinishi, uning adabiyotdagi ekspressiv ahamiyatini yanada oshiradi. Bu holat ot obrazining nafaqat adabiy, balki lingvistik nuqtai nazardan ham qiziqarli jihatlarni ochib beradi. O'zbek va jahon adabiyotida ot obrazining o'xshash va farqli jihatlari aniqlangan. O'zbek xalq og'zaki ijodida ot ko'proq qahramonning ajralmas qismi sifatida talqin qilinsa, jahon adabiyotida uning ramziy ma'nolari yanada kengaygan. Shunday qilib, ot obrazining turli adabiy va madaniy kontekstlarda qanday talqin qilinishi adabiyotshunoslar tomonidan keng qamrovli o'rganilmoqda.

Xulosa. Maqolada o'zbek va jahon adabiyotida ot obrazining badiiy talqini keng ko'lamda tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ot obrazining tasvirlanishi har bir milliy adabiyotda o'ziga xos bo'lib, uning semantik yuklamalari madaniy va tarixiy kontekstga qarab o'zgaradi. O'zbek adabiyotida ot obrazining qahramon bilan uzviy bog'liqligi

va uning sodiqlik, jasorat, kuch ramzi sifatidagi talqini ajralib turadi. Jahon adabiyotida esa ot ko'pincha erkinlik, shon-shuhrat va sarguzashtlar timsoli sifatida ko'rsatiladi. Maqola shuningdek, ot obrazining mifologik, ramziy va badiiy funksiyalarini keng yoritib, uning adabiyot va madaniyatdagi ahamiyatini chuqur tahlil qilgan. Otning badiiy timsollar orqali insoniyat tarixi va madaniyatining ko'p qirralarini aks ettirish mumkinligi, shuningdek, ularni tahlil qilish orqali milliy xususiyatlarning namoyon bo'lishi hamda adabiy an'analarning rivojlanishidagi o'rni muhimligini ko'rsatadi. Ot obrazining tasvirlanishi adabiy asarlarda qahramonning ichki olami va tashqi muhit bilan aloqasini chuqurroq anglashga yordam beradi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Zarifov H.T. O'zbek xalq dostonlarining tarixiy asoslari bo'yicha tekshirishlar. Jangovar otning qadimiy asoslariga doir // O'zbek xalq og'zaki ijodi bo'yicha tadqiqotlar. 4-kitob Po'lkan shoir. – Toshkent: Fan, 1967.
2. Sylvine Pickel-Chevalier. Popular Horse Stories and the Invention of the Contemporary Human-Horse Relationship through an 'Alter Ego' paradigm. Journal of Sports Science, 2017, 5, pp.
3. Тилавов А. От образи: тарих, таҳлил ва талқин // Монография. – Т., 2018. – Б. 43-44
4. Barthes R. Mythologies. – Média Diffusion, 2015.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/1 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).